



Från tunnelbana till nya gestaltade livsmiljöer vid Stockholms vattenkanter

MASS



Stockholms
stad



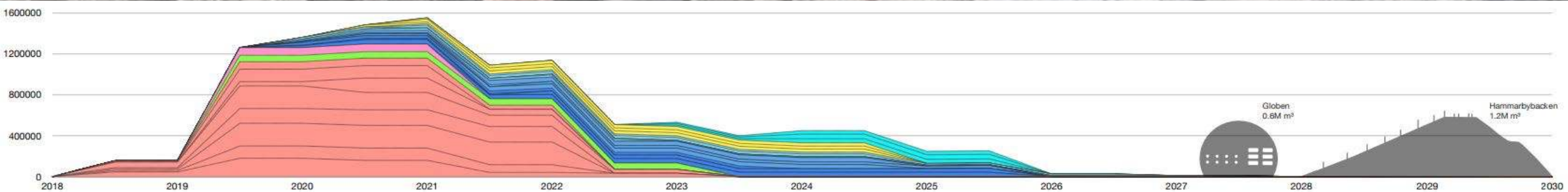
GAIAARK

STUDIO
ERIXON
AALTO

Ca 15 M ton sten från FUT from nu



2
2022-10-19



Stenen från FUT outsourcas i huvudsak



Nytt Masslogistikcenter Stockholms stad är nu igång

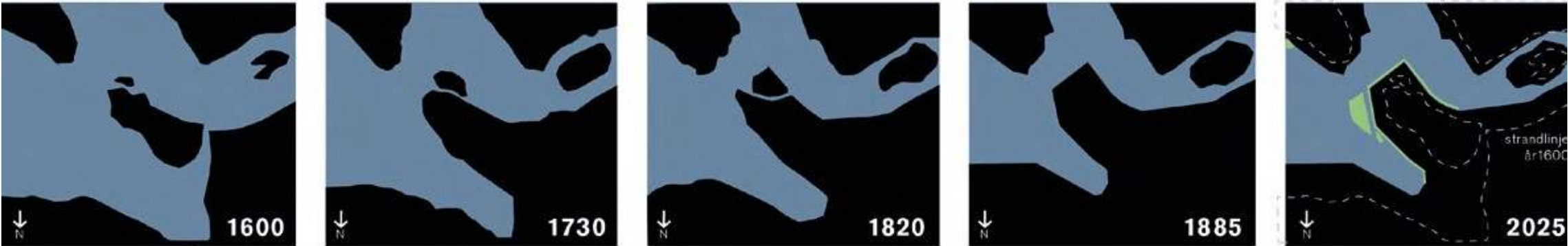
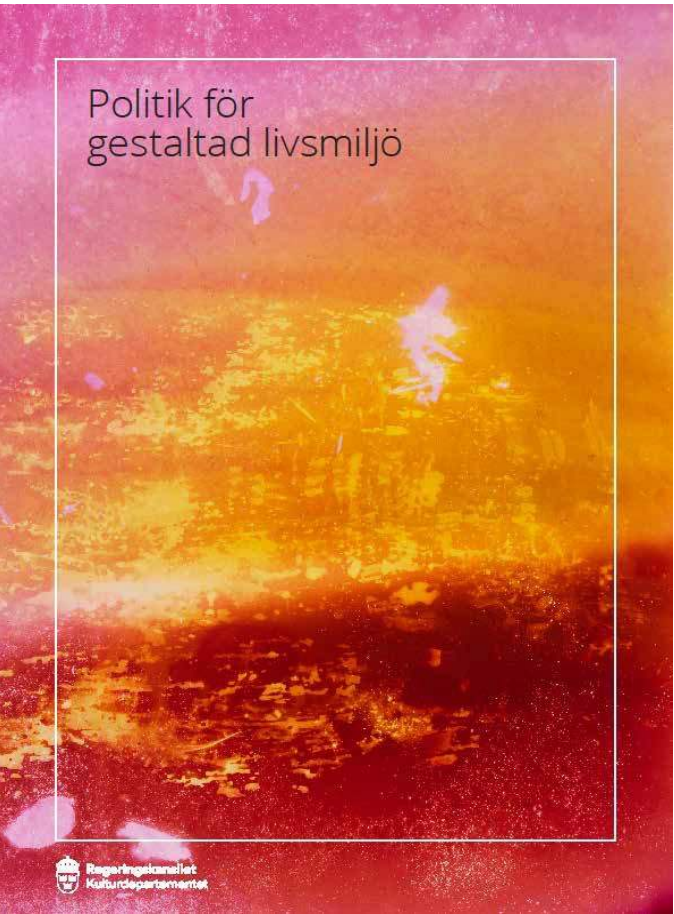


Transport via pråm från Blasieholmen till Loudden



(1 pråm = ca 25 Lastbillar...)

INITIATIVET



STRANDLINJEN ÖVER TID >

Blasieholmen (Architect: Marta Bohlmark & Visualisation: Anders Robert - White arkitekter)

MASSAs ALTERNATIVA SCENARIO



FRÅN REST TILL RESURS ?

T-banans
utbyggnad

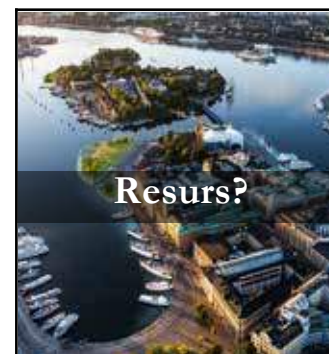
=

Hur väljer vi
att se på det?



Konsekvenser

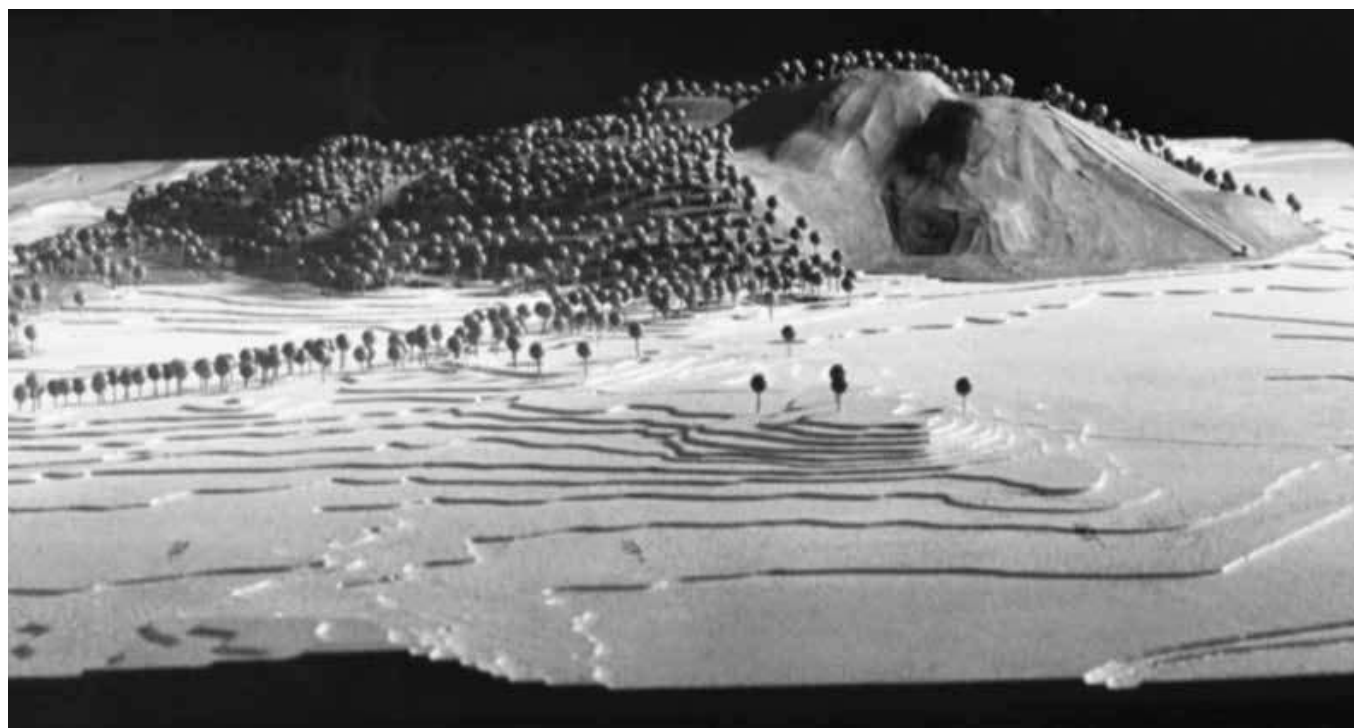
- Transporter och koldioxid
- Storskaliga trafikstörningar
- Stenöknar i stadens utkanter
- Kostnader för bortforsling, mellanlagring
- Användning av mark



Behov

- Publika livsmiljöer vid vatten i en förtätad stad
- Östersjön och Mälarens vattenkvalitet
- Biologisk mångfald
- Stigande vattennivåer
- Erosion och underhåll av befintliga strukturer

FRÅN TIPP TILL TOPP



FORMAS 

MASSA -
PROTOTYPER BLÅ
INNOVATION 2022-

2022

 **ArkDes**  SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIÉAMBETET 

ARQ

MASSA

EKOSYSTEMTJÄNS
TER 2021-2022

FORMAS 

MASSA - KONSTNÄRLIGT
GESTALTADE LIVSMILJÖER
2021-2024

EN NY VISION FÖR
STOCKHOLMS MÖTE MED
VATTEN
MED SPRÄNGSTEN SOM
RESURS

-

FRÅN TUNNELBANA TILL REV



GAIAARK

STUDIO
ERIXON
AALTO

MULTIDISCIPLINÄR OCH INTERORGANISATORISK PROCESS



DEN ITERATIVA DESIGNPROCESSEN FÖR PLATSERNA



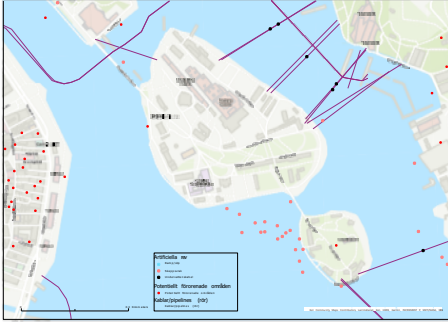
1. ERFARENHETSBASERAD OCH INTUITIV URVAL

Olika platser har identifierats via projektets medlem- mar utifrån erfarenheter från olika perspektiv. Dessa har sedan återkommande studerats och utvärderats via kartor och samtal.



2. UTVÄRDERING EKOLOGISK POTENTIAL

De fem utvalda platserna har utvärderats ur ekolo- giska och kulturell potential av projektets systeme- kologer. Ekosystemtjänstbegreppet har använts som verktyg för kartläggning.



3. GIS - DOKUMENTERADE FÖRUTSÄTTNINGAR

GIS-kartor har tagits fram för varje plats för att utvärdera vidare potentiella hinder eller utmaningar som platsförslagen. Behovet i historisk kontext och andra stadsbyggnads- möjligheter/risker begrepp kompletterar.



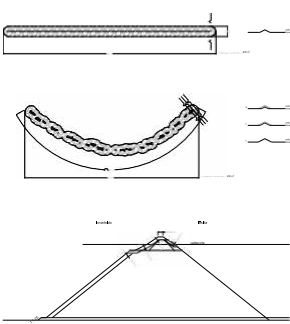
4. REFERENSER OCH OMVÄRLDSBEVAKNING

En större omvärldsbevakning kring utvecklingsprojekt i vatten har tagits fram. Kartläggning av erfarenheter om vari- gnos- och platsanvändning för projektets utifrån olika aspekter, kartlades.



5. STRESSTEST OCH FÖRANKRING

Förslagen har presenterats som case för en bredd av discipliner, organisationer och myndigheter. Att få platserna belysta ur många perspektiv runt ett bord skapar stort värde i nya insikter för platsernas vidare utveckling samtidigt som en förankring sker. Sammankomsterna syftar också till att väcka de allmänna frågor och att få perspektiv i samhällssek- torn att mötas.



6. TEKNISK GENOMFÖRBARHET

Teknisk expertis har verifierat genomförbarheten ur lämplighet, effektivitet ur materialsynpunkt och ekonomi.



7. UTVECKLADE SKISSER

Fysiska skissmöten mellan övriga aktiviteter omsätter nya erfaren- heter och insikter kontinuerligt.

FÖRVALTNING OCH MYNDIGHETER

Trafikkontoret Stockholm stad
Exploateringskontoret Stockholm stad
Vattenmiljöenheten Stockholm stad
Förvaltningen för Utbyggd Tunnelbana (FUT) Stockholms hamnar
Naturvårdsförvaltning en Länsstyrelsen
Kungliga Djurgårdens Förvaltning

AKADEMI

KTH Arkitektur, KTH Miljö
Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) Geovetenskap, Uppsala universitet

EXPERTIS

Teknisk specialister/konsulter
Arkitekter, stadsplanerare
Landskapsarkitekter
Marinekologer, systemekologer
Juridik; PBL, MB

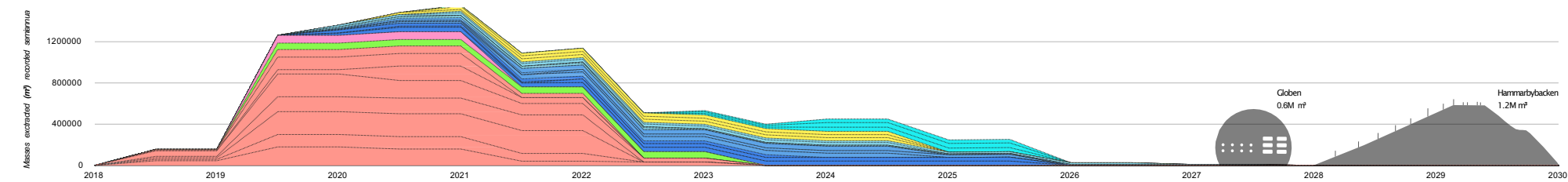
ARKITEKTUR OCH KONST

Stockholm konst Statens konstråd
ArkDes, kuratorer, konstnärer

NÄRING

Markentreprenör er Byggföretag
Logistikföretag

Från sten till nytt liv i vatten



I TIDER AV STORA UTMANINGAR - KLIMAT, BIOLOGISK MÅNGFALD, VATTEN, MAT



EN GLOBAL OMSTÄLLNING



Hunter's Point South | David Lloyd



NEW YORK

AVINDUSTRIALISERINGEN AV STOCKHOLMS VATTENKANTER?



STRANDLINJEN ÖVER TID >



2

1

RÅLAMBSHOVSPARKEN



Rålambshovsparken. Västerbron i bakgrunden.



Dagvattenhantering i Rålambshovsparken.

ÅRSTA HOLMAR



Årstabroarna från nordväst



Lekmiljöer under träden

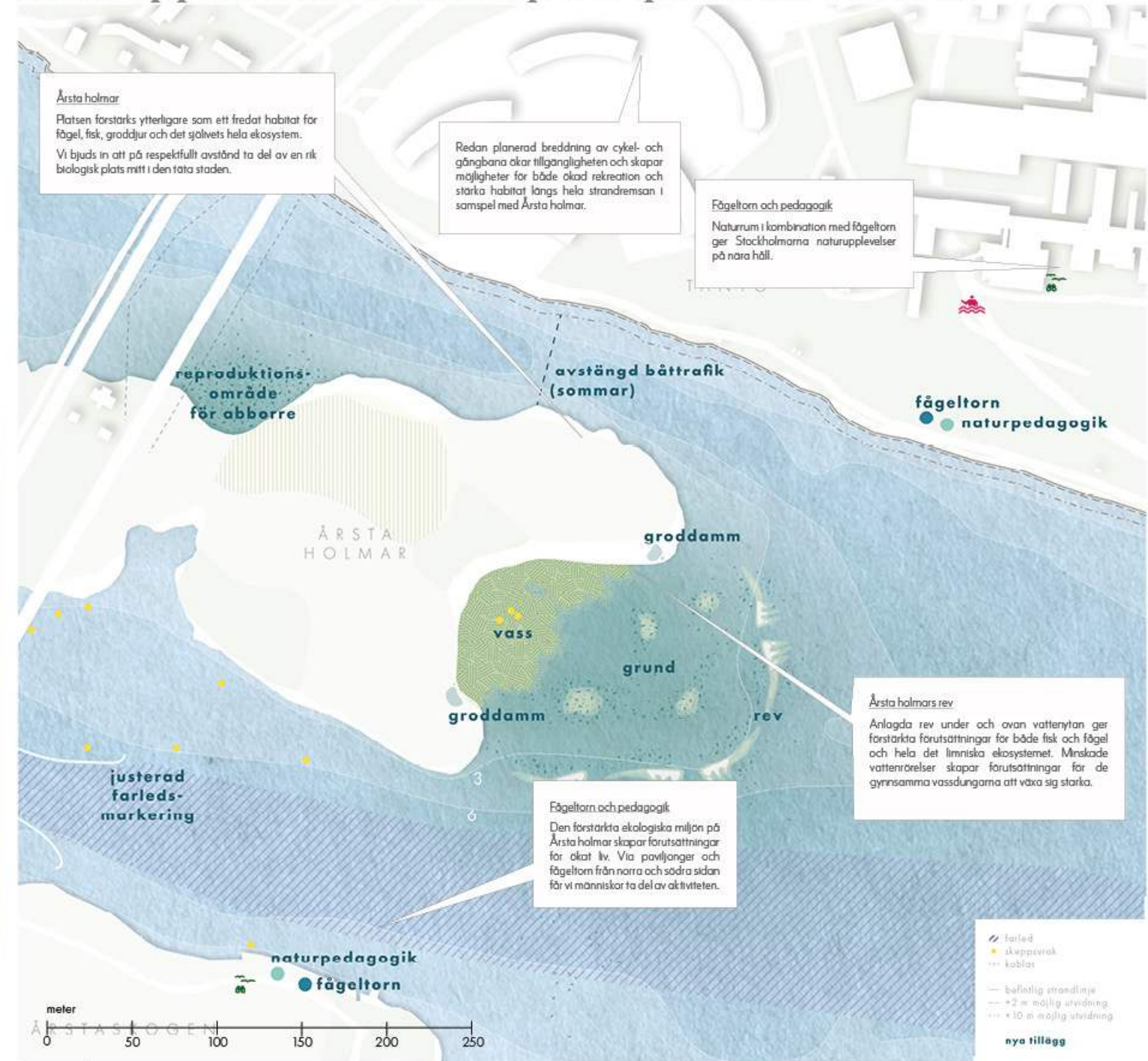
MASSA: RÅLAMBSHOV

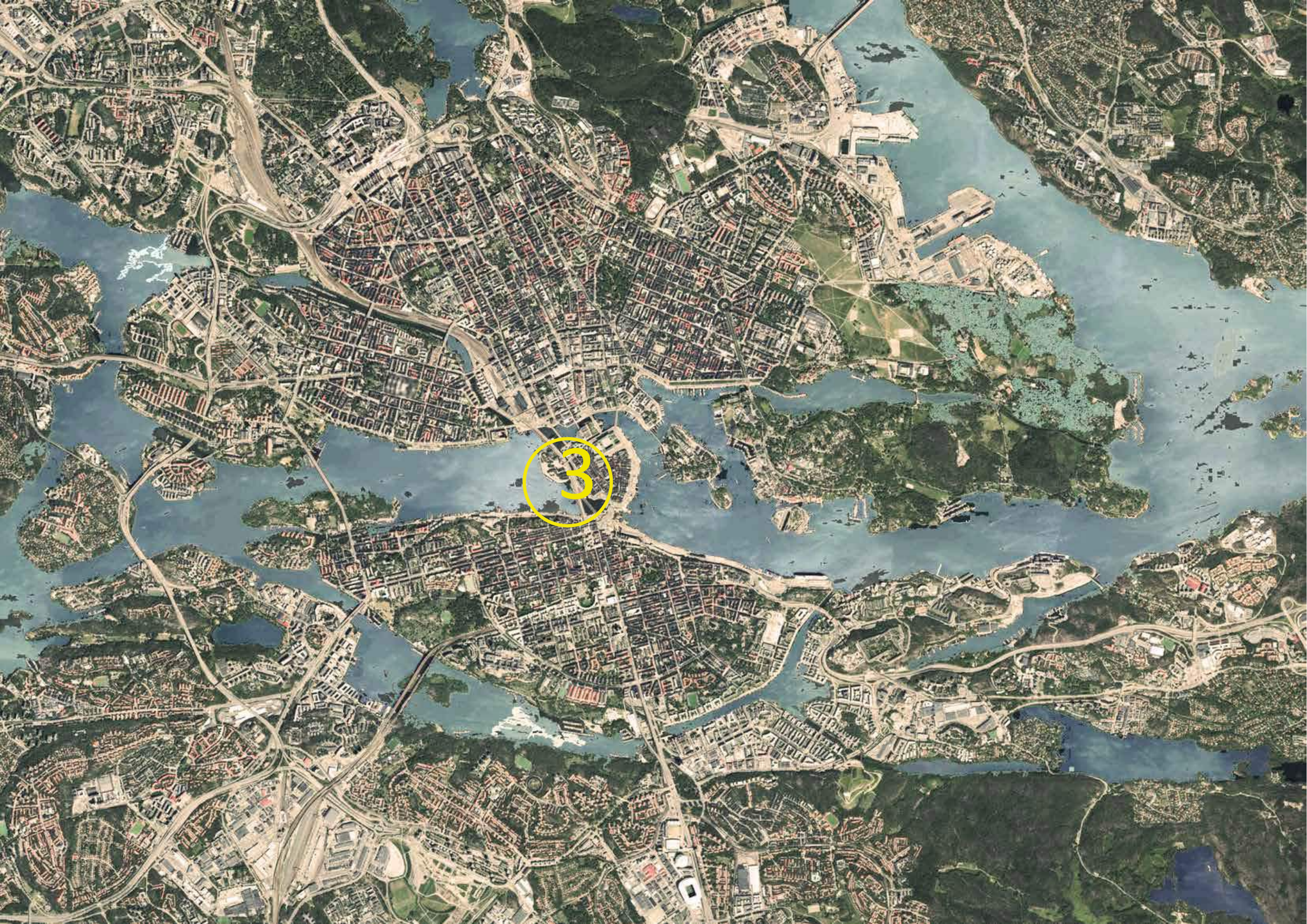
Stadsnära biologisk mångfald -
promenader och pedagogik nära vatten



MASSA: ÅRSTA HOLMAR

En akvatisk oas mellan stadsdelar -
naturupplevelser i staden på respektfullt avstånd





DÅTID - NUTID



RIDDARHOLMEN

Det kontemplativa kallbadhuset

Två kulturhistoriska arv kopplas samman - Raoul Wallenbergs skisser på ett kallbadhus och det tidigare Gråmunkeklostret - till ett kontemplativt badhus.

En halvt avskärmad, enkel utomhusstruktur med portiker i tegel speglar Stadshusets gestaltning, skärmar av staden och utblickar vänder sig mot himmel och vatten.

Här kan man röra sig mellan rum med olika djup av vatten och sinnliga upplevelser. Bastumöjligheter förlänger säsongen och skapar unika efterlängade upplevelser för stockholmarna och deras besökare.

Riddarholmsparken

En ny park anläggs på land och i vatten i sydvästläge och rundar av holmens skarpa hörn. I ett utsatt erosionsläge. Nya mjukgjorda ytor och grönska för rekreation och dagvattenhantering tillförs Riddarholmen och sluttar in i ett undervattensrev. Parken kan ses som en ersättning och kompensation av Stigbergsparken som ianspråkats (försvinner i och med) av nya tunnelbanestationen vid Sofia.

Utförandet återkopplar till platsens kulturhistoria med ett tema kopplat till Franciskanermunkarnas klosterträdgård. Vid tillfällen utgör parkens nedtrappningar mot vattnet sittplatser för att ta del av föreställningar där en enkel scen kan flyta på vattnet.

Flytande scenen

Från vattnet seglar föreställningarna in och skapar en ny sorts eventplats där vattnet utgör både scenografi och akustikbild.

Kassunrevet

De befintliga kassunerna får tillägg av sprängsten som skapar nya lekplatser för fisk. Fiske och dykning blir nya aktiviteter på platsen. Befintligt kräftbestånd kan förstärkas ytterligare i och med bättre livsmiljöer bland stenen

Skeppsbron - en plats för liv

Skeppsbron har möjlighet att få en långsgående boulevard/park i kombination med befintlig kaj.

Här anläggs också koloniträdgårdar förvaldade av Gamla stans boende.

Koloniträdgårdstemat fortsätter i vattnet för framtida matproduktion. Alger och skaldjur odlas för test och konsumtion.

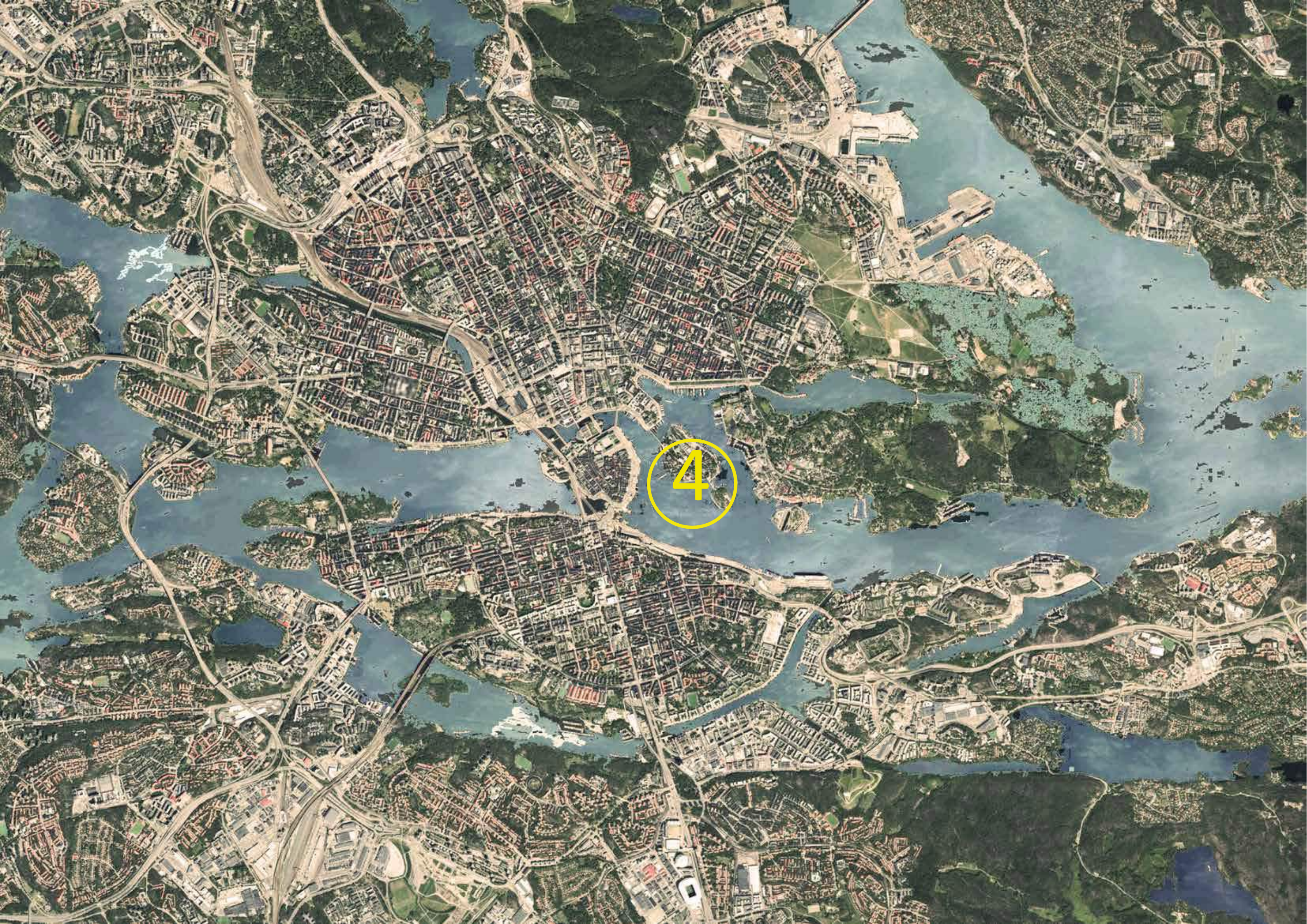
Gamla stan återupptar en fiskmarknad och tillhörande kluster av fiskrestauranger.



- farled
- båtrutter
- skeppsvrak
- kablar

nya tillägg





NUTID - FRAMTID

Kultur, konst och naturön mitt i staden



SKEPPSHOLMEN

Klippbadet och entréöget

Ett klippbad anläggs och annonserar en ny entré till Skeppsholmen. Med det ökade flödet kan ett café etableras och en besöksportal till öns alla aktiviteter.

klippbad

3

utsiktspunkt

klippbad

10

Sandstranden

Skeppsholmen erbjuder en mångfald av badplatser. Den stora sandstranden i söderläge och med lugnare vatten. Runt omkring är olika klippbad och kallbad från enkla trästrukturer

Fisk, konst och vrakrevet

Revstrukturen som skapar stärkta biologiska habitat skyddar också mot erosion från båttrafikens svall. Här innanför uppstår en unik plats under vatten. Tar man sig under vattenytan, med dykarutrustning eller via de installerade kamerorna, kan man ta del av en ny upplevelse- undervattensmiljö.

kallbad

Kultur- och naturön

Skeppsholmens rika kulturinnehåll flyttar in i mellanrummen mellan husen och ned i vattnet. Skeppsholmen blir än tydligare en publik ö för konst och kulturliv som flödar av liv över dygn och årstider och aktiverar det stora underlaget av aktörer som finns på ön.

Kajpromenaden

Kajkanten breddas och blir mångfunktionell för både båt och utökat biologiskt och mänskligt liv.

ny kajkant
och promenad

Skridskoisen

Skridskopaviljongen på Kastellholmen gör återigen skäl för sitt namn när den skyddade viken vintertid blir en plats för fina isar att skrida på.

strand

kallbad
/ beströ

rev

vass

KASTELLHOLMEN

- // förled
- båttrutter
- skeppsvrak
- kablar

nya tillägg

meter
0 50 100 150 200 250

FRAMTID



REFERENSER



Amager Strandpark, Köpenhamn



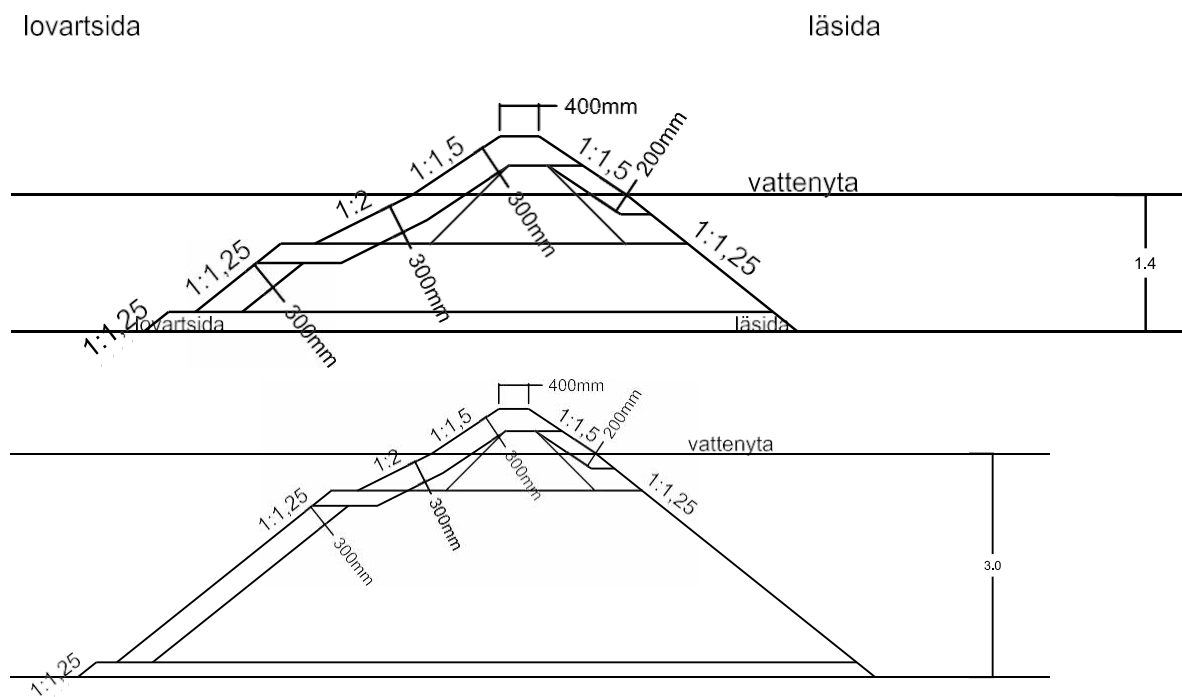
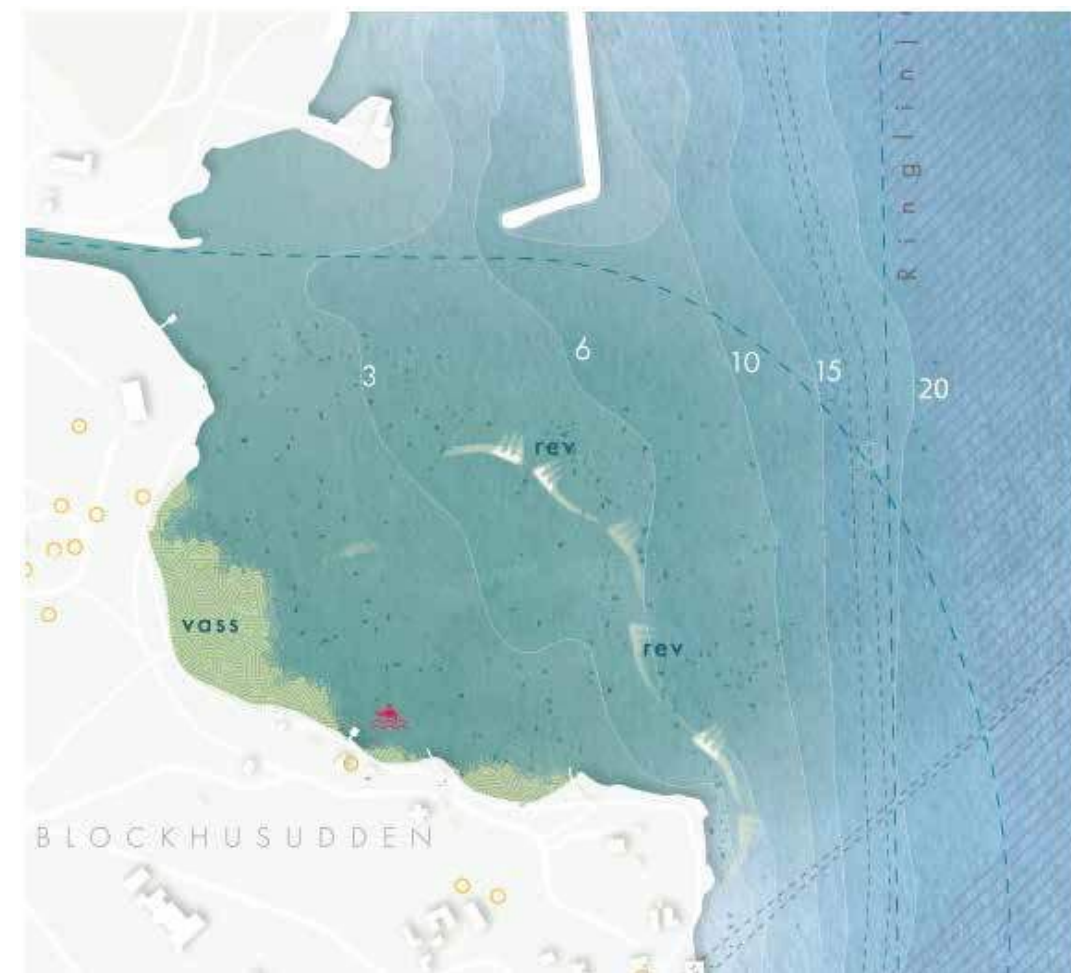
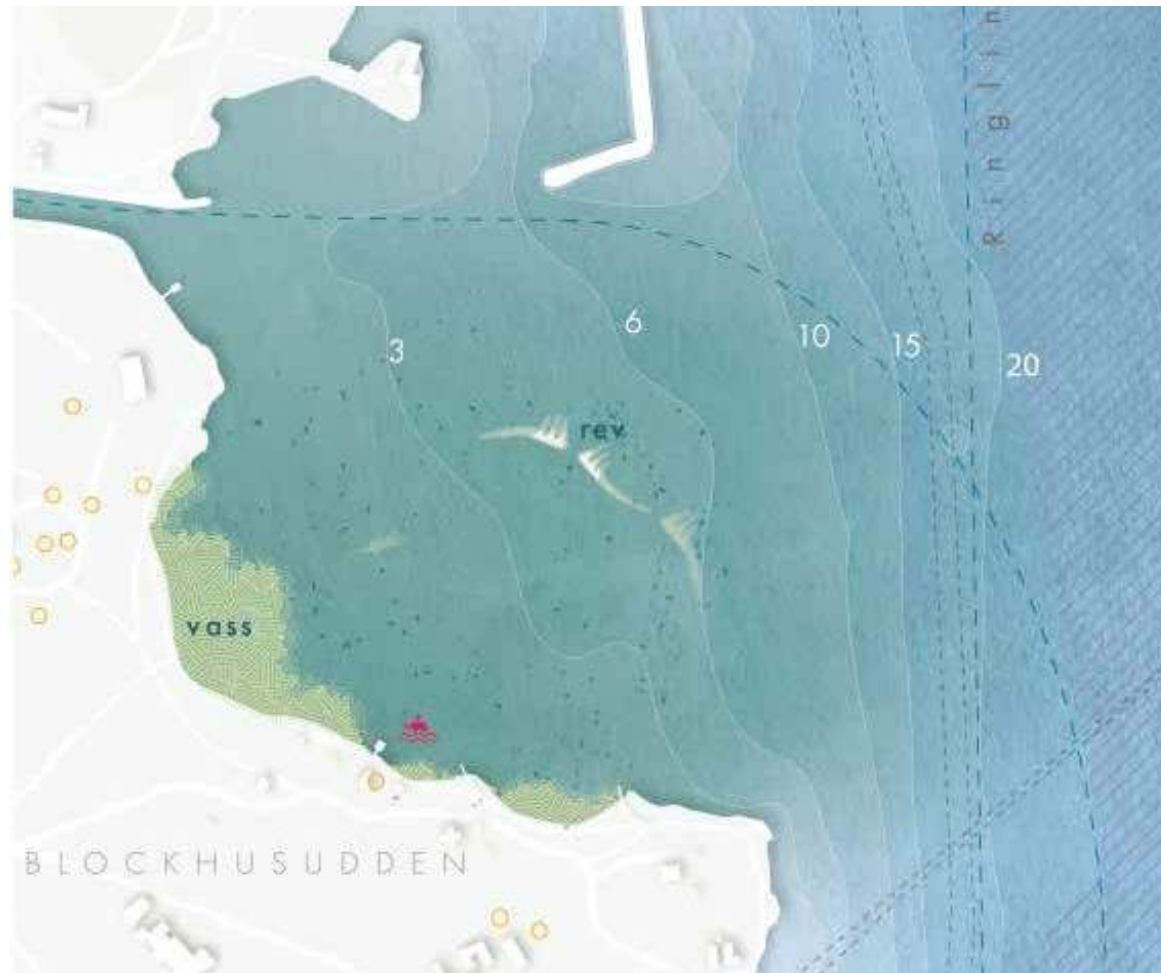
Vision, Operastranda - Oslo



NUTID



FRAMTID



Principsektioner över möjlig revstruktur. Olika lutningar behöver appliceras på revet för att förhindra skred. Detta påverkar revets bas och därmed mängden material som behövs för uppbyggnaden.



DJURGÅRDEN

Extensivt fiskfarmslandskap
Kan Isbladsviken i en framtid bli en produktionsplats för mat genom hållbar extensiv fiskodling? Kan en fiskodling, rätt utförd och som återskapar koncentrerade naturliga förhållanden, bli en vacker och unik livsmiljö och destination samtidigt som den är en produktiv plats som förser Stockholm med fisk?

Fiskrestaurangen
I den hela livsmiljön uppstår naturligt nya synergier. Restauranger serverar den nyfångade fisken med utsikt över landskapet och arkipelagen

Fågeltorn och pedagogik
Reven och våtmarkerna skapar en rik biologisk miljö som även lockar fågel och andra djur. Upplevelsen blir ett naturligt och pedagogiskt besöksmål.

Rekreation
Den nya destinationen blir en plats för naturturism. Bad, dykning och kanotpaddling blir naturliga inslag i en mångfunktionell plats.

Mångfald av rev
De befintliga grundområdena i Isbladsviken förstärks till ett kluster av undervattensmiljöer där stenen skapar nya bottenförutsättningar och lekplatser för växtlighet och fisk.

förstärka grundområden

Isbladsviken

fiskfarm

våtmark

rev

kallbad

BLOCKHUSUDDEN

200 300 400 500

3 6 10 15 20

/// farled
--- båttrutter
● skeppsvrak
○ skyddsvärd träd
--- kablar

nya tillägg

Kan Isbladsviken i en framtid bli en produktionsplats för mat genom hållbar extensiv fiskodling? Kan en fiskodling, rätt utförd och som öterskapar koncentrerade naturliga förhållanden, bli en vacker och unik livsmiljö och destination samtidigt som den är en produktiv plats som förser Stockholm med fisk?

I den hela livsmiljön uppstår naturligt nya synergier. Restauranger serverar den nyfångade fisken med utsikt över landskapet och arkipelagen

De befintliga grundområdena i Isbladsviken förstärks till ett kluster av undervattensmiljöer där stenen skapar nya bottenförutsättningar och lekplatser för växtlighet och fisk.

Reven och våtmarkerna skapar en rik biologisk miljö som även lockar fågel och andra djur. Upplevelsen blir ett naturligt och pedagogiskt besöksmål.

Den nya destinationen blir en plats för naturturism. Bad, dykning och kanotpaddling blir naturliga inslag i en mångfunktionell plats.



nya tillägg

REFERENSER

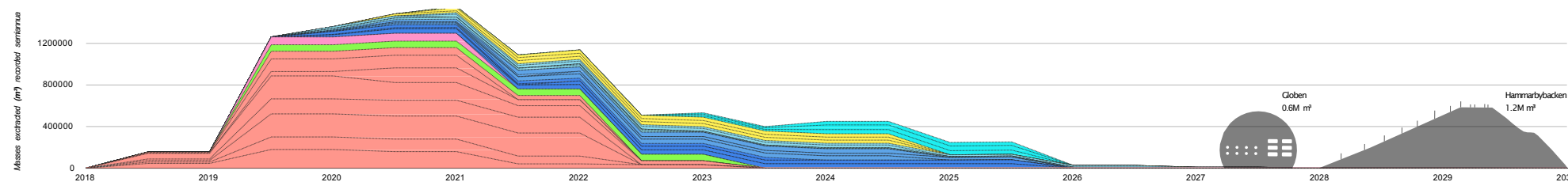
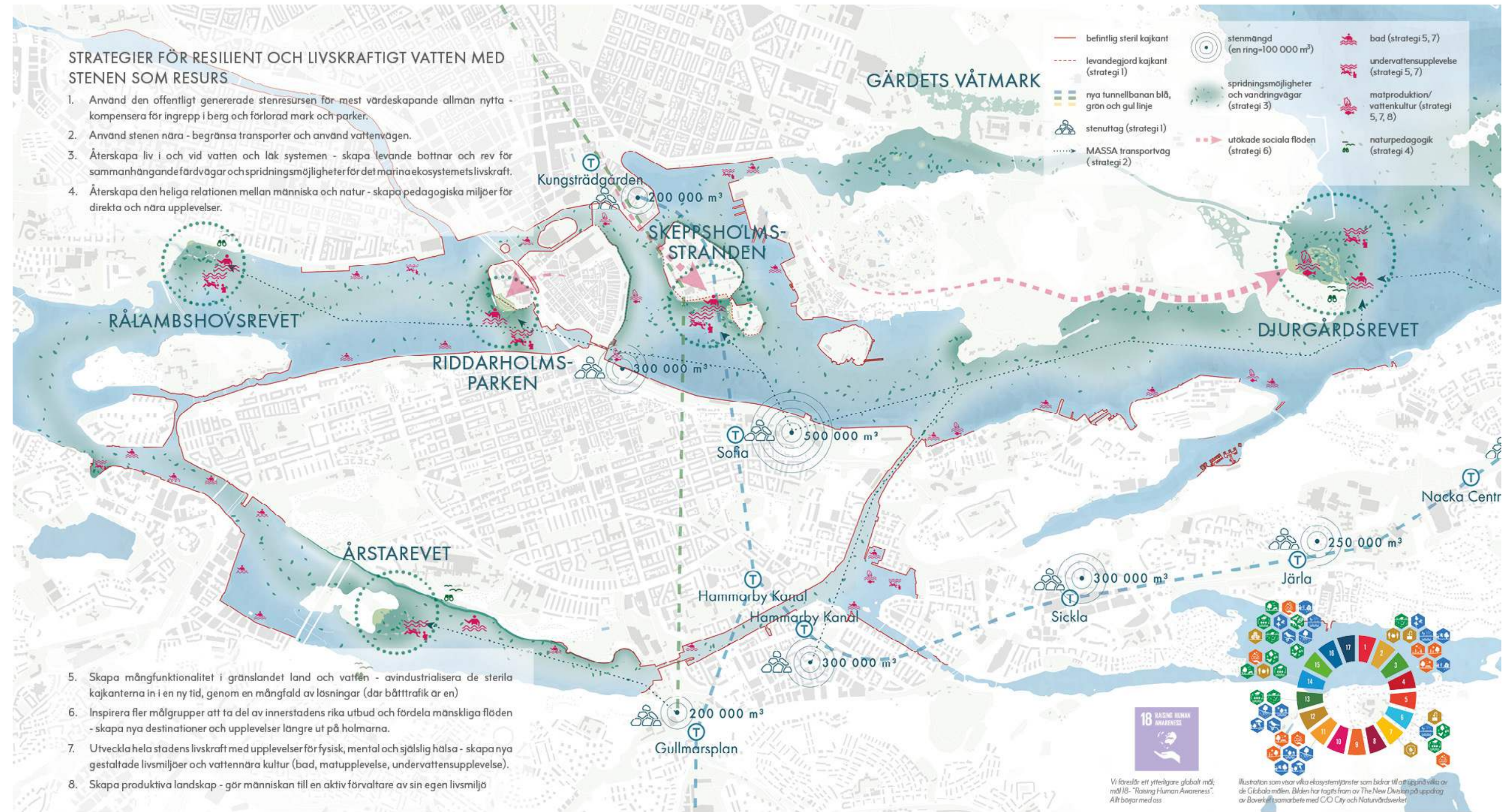


Konstgjord häckningsö för flamingos i Kamfers Dam lake, Sydafrika



Stenrev intill Livö, Danmark

VAD ÄR BÄSTA ANVÄNDNINGEN FÖR ENORMA MÄNGDER STEN?



Analytical map and illustration (Architecture students: Anastasia Bos, Sabina Nicole Eggenreich, Mark Gavigan, Mingyu Qiu)